

Viite: Pääkaupunkiseudun energialaitokset
Tuhkan läjitysalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelma 3435-B 9265

Asia: **LAUSUNTO YVA-OHJELMASTA**

Ämmässuon-Kulmakorven alueelle tiedetään suunniteltavan monenlaisia toimintoja liittyen nyt arvioinnissa olevaan voimalaitosjätteiden läjitysalueisiin myös kivenmurskaamo-toimintaan, kaatopaikkojen laajennuksiin sekä suunnitelmiin mm. karting- radasta. Kaikki nämä ovat tulossa arviointiin tämän vuoden aikana **erittäin nopealla aikataululla**, jolloin mm. paikallisten asukkaiden mahdollisuudet arvioida ja perehtyä suunnitelmiin ovat hyvin rajalliset pienten resurssien takia. Tämä on erittäin valitettavaa, koska aluetta ja organisaatioiden toimintaa siellä on jo esitetty kiistanalaiseksi. Tämän vuoksi on suotavaa, että tulevat suunnitelmat perustuvat huolella tehtyihin, varmistettuihin ja kattaviin tietoihin. Lisäksi tässä ei varmaankaan ole vielä kaikki, mitä alueelle suunnitellaan. **Katsomme, että aluetta on tarkasteltava kokonaisuutena ja arviointia on suoritettava myös tämän mukaisesti.** Alueen läheisten virkistysalueiden ja luonnonsuojelualueiden toimintaa ei saa vaarantaa pirstomalla, jolloin mm. päästöt, liikenne ja melu vaarantavat em. alueiden toimivuuden. Myöskään pieniä aluepalasia ei voida kattavasti arvioida luonnonarvojen ja sen suhteen, miten nämä vaikuttavat läheisiin asukkaisiin ja ihmisiin.

Yleisesti **arviointi perustuu puutteellisesti laadittuihin selvityksiin** (Ämmässuon-Kulmakorven läjitysalueet, YVA, 1999; Espoon luontoselvitys, Esko Vuorinen, 230.5-2.61999; maaperätutkimukset,) eikä näiden perusteella voida tehdä kattavia johtopäätöksiä. Myös suunnitellut selvitykset tulee tehdä kaikilta alueilta laajoina ja alueen kokonaiskäsitys huomioiden. Tekijän on oltava puolueeton asiantuntija. Tarvittavat lisäselvitykset koskevat kaikkia YVA arvioinnissa mainittuja osa-alueita; kasvillisuus ja eläimistö, maaperätiedot, pohjavedet (myös pintavedet), yhdyskuntarakenne ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Selvitysten tulee perustua inventointeihin ja ne on tehtävä ennen kuin mihinkään toimiin ryhdytään.

Nyt tarkasteltavan alueen rajaus on tehty liian pieneksi; aluetta on tarkasteltava valuma-alueittain, jolloin vaikutukset ulottuvat paitsi läheisille Loojärvelle ja Dämmanille myös Espoonlahdelle asti. Kaikki mahdolliset suunniteltavat muutokset valumarakenteisiin tulee selvittää huolella ja näihin tulee suhtautua hyvin varauksellisesti.

Alueen sijainnilla ja toimivuudella on suuri merkitys läheisille tärkeille pohjavesialueille (Järvikylän alue ja Nupurin alue). Lisäksi alueen sisäiset pohjavesivarat ovat hyvin merkittävät ja YVA-arvioinnissa aliarvostetut ainoina vesilähteinä alueen asukkaille.

Myös sekä Espoon kaupungille että Kirkkonummen kunnalle alueen toimivuus pohjavesivarantona on tärkeää. Esitetyssä muodossaan pirstotut vaihtoehdot eivät tarjoa kestävä ratkaisua pääkaupunkiseudun voimalaitosjätteiden käsittelyyn eikä em. kuntien vesihuollon tarpeisiin. **Mitään riskejä ei voida ottaa ihmisten eikä ympäristövaikutusten suhteen.**

Suurelta osin pintavesien merkitystä vähätellään tai niitä ei tunneta. Pintavedet ja näiden virtaamat on selvitettävä. On myös selvitettävä alueen nykyiset hydrologiset ominaisuudet ja tulevien hankkeiden hydrologiset vaikutukset (myös kaikki työnaikaiset muutokset). Myös pintavesien virkistyskäyttö- ja luonnonsuojelullisista arvoista (metsälain käytännön tulkinta suhteessa alueen kokonaiskäsitukseen) tulee pitää kiinni.

Läheisten luonnonsuojelualueiden toimivuus kärsii alueen kasvavasta melusta, liikenteestä, pölystä ja päästöistä. Tarkastelualueella on myös virkistyskäyttöön ja retkeilyyn sekä suojeltavaksi tarkoitettuja kohteita. Näiden toimintaa ei saa pirstoa.

Voimalaitosjätteiden ainesosat sekä näiden vaikutukset luontoon ja ihmisiin on selvitettävä perusteellisesti. On selvitettävä, mitä tarkoittavat mm. kloridien ja sulfaatin kohonneet pitoisuudet voimalaitostuhkien läjitysalueilta suotautuvissa vesissä (YVA-arviointi s. 7 kohta 2.2..3.). On selvitettävä, mitä tämä vaikuttaa pohjavesialueen läheisyydessä sekä valuma-alueen kautta mm. luonnonsuojelualueisiin (mm. Espoonlahden Natura-alueisiin). On esitettävä esimerkkejä muualta maailmalta vastaavista järjestelyistä, ja millaiset ovat vaikutukset olleet pitemmällä jaksolla.

Asukkaiden huoli talousvesiensä puhtaudesta on oikeutettua ja tuleviin hankkeisiin on suhtauduttava tämän mukaisella vakavuudella. Asukkaat saavat talousvetensä pohjavedestä, joten on selvää, että **veden laadussa ei saa olla mitään kyseenalaista, ei nyt eikä jatkossa.**

Asukkaita ei ole yleensä otettu huomioon alueensa suunnittelussa ja myöhemmin toiminnan informoinnissa. **Alueen toiminnassa ja käytössä on kymmenien vuosien päästä ilmennyt kiistanalaisuuksia, joita paikalliset asukkaat ovat joutuneet peräämään alueen voimakkaan kasvun ja kiihtyneen käyttöpaineen vuoksi.** Voidaan sanoa, että alueen valvontaa ei ole pystytytty kaikilta osin suorittamaan samassa hengessä kuin mitä lupapäätökset edellyttävät. Alueen asukkaat ja viranomaiset ovat sekavien menettelyiden ja alueelta tehtyjen tutkimustulosten suhteen taistelussa keskenään. Tämä ei ole oikea menettelytapa asioiden hoitamiseksi.

On toivottavaa, että **alueen tilasta saadaan kunnan selvitykset, jotka perustuvat kiistattomiin asiantuntijalausuntoihin.** Vain näin menetellen voidaan edes ehdottaa uusia hankkeita toteutettavaksi kuten nyt arvioinnissa olevakin. Asukkaita ei voi velvoittaa osallistumaan tilanteissa, jossa on kylvetty epäluuloa vuosikausien ajan. Miten Espoon ja Kirkkonummen viranomaiset toteuttavat uuden maankäyttö – ja rakennuslain osallistuksen henkeä tässä tilanteessa ? Tämän YVA menettelyn tutkimukset voidaan suorittaa kyselyin ja haastatteluin, mutta **odotamme ohjausryhmältä myönteisempää ja haastavampaa otetta asukkaiden ja ihmisten informoinnin suuntaan,** koska asia on vaikea ja paikallisella historialla huonot lähtökohdat.

Yleisesti esitämme, että pääkaupunkiseudulla ryhdytään miettimään ratkaisuja, joissa investoidaan kestäviin ratkaisuihin tai jo käytössä oleviin muotoihin. Pelkästään logistiset tai kustannukselliset edut eivät kestäväällä tavalla ratkaise kasvavia jäteongelmia.

Voimalaitosjätteiden syntyprosessia ja hyötykäyttöä on energiayhtiöiden tehostettava entistä enemmän niin, että **päästöt saadaan minimoitua itse jätteen syntypaikoilla.**

Sivutuotteiden läjitysalueet tulee kattaa suoltovesien minimoimiseksi.

Varastointihankkeiden toimenpide- ja ympäristöluvut on myönnettävä korkeintaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan, jolloin hankkeen jatko harkitaan uudelleen täydessä YVA arviointi laajuudessaan, aina omana prosessinaan.

Näin voimalaitokset hyödyntävät voimakkaasti kehittyvää tekniikkaa jätteiden minimoinnissa paremmin.

Katsomme, että YVA:n ohjausryhmän käyttämässä analyttisessä hierariaprosessissa (AHP) ympäristövaikutusten osio (vaikutukset luontoon ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset) on koottu puutteellisesti ja arviointiohjelman kannalta epätäydellisesti (osallistuminen). Näin ollen lopputuloskaan ei voi olla tasapuolinen, varsinkin kun tekniikka ja kustannukset pystytään ilmaisemaan vielä verbaalisesti selkeästi, numeraalisesti.

Kokonaisuutena katsomme, että arviointiohjelmassa esitetyt vaihtoehdot on harkittava uudelleen laajemman ratkaisukokonaisuuden pohjalta yksityiskohtaisin ja tasapuolisin selvityksin laadittuina.

Lisätietoja asiasta antavat Espoon Ympäristöyhdistyksestä Kyösti Kolehmainen, tai Kirkkonummen [Ympäristöyhdistyksestä](#)
Jussi Pesola

Tulemme täydentämään lausuntoamme myöhemmin perehdyttyämme asiakirjoihin ja maastoon vielä paremmin.
Toivomme myös, että voimme osaltamme olla aktiivisesti mukana alueen suunnitteluun liittyvissä keskusteluissa ja foorumeilla.

Espoossa 17.5.2000.

Espoon Ympäristöyhdistys ry

Kyösti Kolehmainen, pj

Espoo

Kirkkonummen Ympäristöyhdistys ry

Jussi Pesola, pj

Kirkkonummi